

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir
MORARU Petru

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui

ANDRIEȘ Nicolae Afanasie, *născut la 16 decembrie 1947, originar și domiciliat în or. Căușeni, str. Neaga 19.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.12.2012 – 12.06.2014;

Instanța de apel: 07.10.2014 – 30.04.2015;

Instanța de recurs: 21.07.2015 – 01.12.2015.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 12 iunie 2014, procesul penal în privința lui Andrieș N. învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, a fost încetat, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală.

2. Prin rechizitoriu, Andrieș N. a fost învinuit de faptul că, deținând funcția de director al S.A. „Baza de Transport Auto 36” din or. Căușeni, conform ordinului nr. 52 din 30 august 1974, la 18 ianuarie 2001 a primit acordul consiliului întreprinderii, conform procesului-verbal nr.1 din aceeași dată, de a procura pe numele său 36906 acțiuni ale întreprinderii la prețul 0,80 lei fiecare, în total cu suma de 29524,80 lei pentru ca ulterior să le distribuie muncitorilor instituției. Toate tranzacțiile pentru procurarea acțiunilor au fost efectuate prin intermediul S.A. „Bursa de Valori a Moldovei”, de către S.A. „Oldex” și SRL „Grupa financiară” în numele lui Andrieș N., iar suma de bani necesară pentru

efectuarea acestor operațiuni a fost transferată de pe contul S.A. „Baza de Transport Auto 36”. Potrivit pct. 1.1 al procesului-verbal nr.3 din 15 august 2003, consiliul întreprinderii a stabilit consecutivitatea distribuirii acțiunilor procurate pe numele lui Andrieș N. muncitorilor întreprinderii și restituirea banilor întreprinderii, însă Andrieș N. nu a executat această prevedere, fapt prin ce a însușit ilegal 36906 acțiuni, în sumă totală de 29524,80 lei, cauzându-i S.A. „Baza de Transport Auto 36” daune materiale în proporții considerabile.

Acțiunile inculpatului Andrieș N. au fost încadrate în baza art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, după indicii calificativi *însușirea bunurilor altei persoane încredințate în administrare vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror și reprezentantul părții vătămate S.A. „Baza de Transport Auto 36”, ambii solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și dispunerea condamnării inculpatului potrivit învinuirii incriminate.

3.1. Procurorul, în motivarea apelului, a invocat că argumentele primei instanțe cu referire la încetarea procesului penal sunt neîntemeiate, deoarece inculpatului i-a fost înaintată învinuirea în termenul de 3 luni, în corespundere cu prevederile art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod procedură penală, nefiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, or calitatea lui de bănuit corect urmează a fi calculată din momentul recunoașterii în această calitate, dar nu din data pornirii urmăririi penale.

Totodată, apelantul a menționat că vinovăția inculpatului de cele incriminate a fost dovedită prin cumulul de probe acumulate și cercetate în ședința de judecată, care își găsesc confirmarea prin declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată. Apelantul a mai accentuat faptul că, în privința inculpatului este necesar de a aplica o pedeapsă sub formă de închisoare, aceasta fiind echitabilă faptei comise de dînsul.

3.2. Reprezentantul părții vătămate S.A. „Baza de Transport Auto-36”, Rotaru P. în apelul declarat, la fel, a contestat sentința sub aspectul ilegalității, indicînd faptul că au fost aplicate greșit prevederile legale, or, nerespectarea termenului de 3 luni pentru înaintarea învinuirii nu constituie un temei care ar exclude urmărirea penală în privința persoanei, precum și tragerea acesteia la răspundere penală.

De asemenea, apelantul a accentuat că sunt neîntemeiate referințele instanței de judecată cu privire la nerespectarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuit a lui Andrieș N., ce ar exclude tragerea inculpatului la răspunderea penală. Or, nici pe parcursul urmăririi, nici după finalizarea acesteia, și nici în cadrul ședinței de pregătire a cauzei, Andrieș N. nu a contestat ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală, îndeosebi în contextul depășirii termenului de 3 luni de menținere a calității procesuale de bănuit în privința sa.

Totodată, apelantul a opinat că vinovăția inculpatului indubitabil a fost dovedită prin următoarele probe: declarațiile reprezentanților legali ai părții vătămate Trubnic T., Gorban E., Rotaru P., Blajan E., Enachi V., Scripnic V., Ceban M., Balaban S., prin declarațiile martorilor Cazacenco A., Muntean X., Gudima L. și prin procesele-verbale de

confruntare din 20.10.2009, procesul-verbal și hotărârea conducerii întreprinderii SA "BTA-36" din 18.01.2001, ordinul 34 „a” din 28.07.2003, dispozițiile de încasare a plății în numerar pentru serviciile notariale, (15 la număr câte 36 lei fiecare, suma totală fiind 540 lei), ordinul de plată nr.104 din 23.03.2001, prin care s-a confirmat faptul că a fost luată din casa SA „BTA – 36” suma de 3810,33 lei, dispoziția de plată bancară (confirmată prin ștampila băncii) nr. 95 din 10.04.2001 prin care s-a confirmat transferul sumei de 3500 lei pentru serviciile brokerului SA „Oldex” conform contractului nr. /KT 02/04, din 02.04.2001.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015 a fost admis apelul procurorului și apelul reprezentantului părții vătămate, a fost casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit căreia Andrieș N. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1000 unități convenționale echivalentul a 20000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere pe un termen de 2 ani.

De asemenea, s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul S.A. „Baza de Transport Auto 36” a sumei de 20 000 lei, cu titlul de cheltuieli judiciare.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, audiind participanții la proces, raportînd situația de fapt la cea de drept, cercetînd argumentele invocate de părți, în coraport cu materialele dosarului penal, s-a ajuns la concluzia că apelurile declarate sunt întemeiate și urmează a fi admise.

Astfel, instanța de apel a reținut că probele prezentate în sprijinul învinuirii și verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Instanța de apel dînd o nouă apreciere probelor din dosar, a constatat că prima instanță greșit a interpretat prevederile art. 63 Cod de procedură penală. Totodată, instanța de apel reținînd prevederile art. 101 Cod de procedură penală și cele din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 23 din 28.06.2004 cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, a considerat că, în cauza deferită judecătii, s-a dovedit indubitabil vinovăția inculpatului în săvîrșirea faptei infracționale, ce a presupus însușirea bunurilor altei persoane încredințate în administrare vinovatului, săvîrșită cu folosirea situației de serviciu și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

De asemenea, instanța de apel a remarcat faptul că bunurile pot fi încredințate în virtutea funcției de răspundere a făptuitorului, a raporturilor contractuale sau a înstrăinării speciale din partea proprietarului. Încredințarea bunurilor în virtutea raporturilor contractuale poate fi făcută de oricare subiect al drepturilor civile, atît persoane fizice, cît și persoane juridice. Încredințarea bunurilor în celelalte cazuri se face, în principal, în privința bunurilor persoanelor juridice, în cadrul raporturilor de muncă. Aceste cazuri sunt legate, de regulă, de folosirea de către făptuitor a situației de serviciu, adică presupun existența circumstanței agravante de la lit. d) alin. (2) art. 191 Cod penal.

Respectiv, instanța de apel a constatat faptul că în speța dată sunt întrunite condițiile speciale cu referire la administrator, cerute de norma legală prevăzută de art. 191 Cod penal.

Mai mult, instanța de apel a apreciat fiind neîntemeiate concluziile primei instanțe cu privire la încetarea procesului penal din motivul că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și s-a conchis că sentința este ilegală și neîntemeiată, din motivul că soluția se bazează pe interpretarea eronată a legii procesual-penale.

Argumentele primei instanțe precum că organul de urmărire penală a omis termenul de 3 luni de punere sub învinuire a lui Andrieș N., acesta aflându-se în calitate de bănuț mai mult decât termenul limită stabilit de art. 63 alin. (2) și (5) Cod de procedură penală, ceea ce constituie o încălcare esențială a legii procesual-penale, care afectează drepturile și interesele legitime ale persoanei, instanța de apel le-a considerat ca fiind neîntemeiate, deoarece inculpatului i-a fost înaintată învinuirea în termen de 3 luni, în corespundere cu prevederile art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod procedură penală, nefiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece calitatea de bănuț corect urmează a fi calculată din momentul recunoașterii acestuia în această calitate și nu din data pornirii urmăririi penale.

În acest context, instanța de apel a accentuat și faptul că, atât inculpatul, cât și apărătorul acestuia, considerându-se afectați într-un drept prevăzut de lege, nu au contestat legalitatea actelor procedurale îndeplinite de organul de urmărire penală în modul și termenul stabilit de lege, precum și, la finisarea urmăririi și luarea de cunoștință cu materialele cauzei, nu au avut nici o obiecție asupra actelor procesuale îndeplinite în perioada urmăririi penale, prezumându-se că au acceptat situația dată.

Din toate cele expuse, cât și din cumul de probe administrate în cauză, instanța de apel a ajuns la concluzia că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită cu certitudine, respectiv fiindu-i stabilită pedeapsa în limitele prevăzute de lege, sub formă de amendă în mărime de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere pe un termen de 2 ani.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel inculpatul a declarat recurs ordinar solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea recursului inculpatul indică că instanța de apel incorect a apreciat probele administrate și, totodată, incorect le-a pus la baza hotărârii de condamnare în privința sa, deoarece aceste probe sunt vădit false și nu corespund prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, drept urmare acestea urmează a fi respinse în baza art. 94 Cod de procedură penală.

În același context recurentul specifică că, probele la care instanța de apel face referire nu corespund cerințelor indicate la art. 94 alin. (1) Cod penal și în nici un caz nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare. Respectiv, în temeiul normei enunțate mai sus, recurentul solicită excluderea din dosar a următoarelor probe, din considerentul că acestea sunt false și conțin foarte multe rectificări: ordinul 34 „A” din 28.07.2003, procesul-verbal din 18.01.2001.

De asemenea, recurentul menționează că instanța de apel a examinat superficial cauza penală intentată în privința sa, nu a pătruns în esența acesteia, din care considerent a emis o decizie ilegală și neîntemeiată, bazându-se pe probe neîntemeiate și false.

În aceeași ordine de idei, inculpatul consideră necesar de a aduce la cunoștință faptul că el nu recunoaște vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate, deoarece el nu a însușit

niciun bun aflat în administrarea sa, iar acțiunile întreprinderii au fost cumpărate de către dînsul, ca persoană fizică, mai mult ca atît recurentul consideră că divergențele apărute între el și SA „BTA-36” sunt niște relații civile și nicidecum nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, după cum au calificat-o organele de urmărire penală.

Drept urmare, recurentul mai indică faptul că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 191 Cod penal, ce constă în însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, lipsește în acțiunile lui.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat pe dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, reprezentantul legal al părții vătămate SA „BTA-36”, Rotaru P. a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de către inculpat, menționînd că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece decizia contestată este legală și temeinică, emisă în baza probelor și a tuturor materialelor dosarului, cercetate suplimentar în instanța de apel, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

De asemenea, referință a depus și procurorul, care solicită dispunerea inadmisibilității recursului declarat de inculpat, din motiv că ultimul în textul recursului face referire la chestiunea de apreciere a probelor, care nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Judecînd recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecînd recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci cînd hotărîrea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avîndu-se în vedere recursul ordinar, rezidă în preîntîmpinarea și înlăturarea erorilor în domeniul justiției, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator al erorilor de drept admise de instanțele ierarhic inferioare.

În acest context, revenind la textul recursului declarat de inculpat Andrieș N., Colegiul penal lărgit constată că titularul acestuia invocă de drept temeiurile stipulate de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora decizia instanței de apel poate fi atacată cu recurs în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra

tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvîrșite de inculpat i s-a dat o încadrare juridică greșită și, în acțiunile inculpatului, nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În esență, recurentul critică hotărîrea adoptată de instanța de apel dat fiind că la baza condamnării sale au fost puse probe ce erau inadmisibile conform legislației procesual-penale, instanța nu a pătruns în esența cauzei deferite judecării și eronat a dispus condamnarea lui Andrieș N. în baza art. 191 Cod penal, or din acțiunile inculpatului este clar că între ultimul și partea vătămată există niște raporturi de drept civil, care nu urmau a fi pasibile răspunderii și pedepsei penale.

Verificînd alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de admitere a apelurilor declarate de procuror și reprezentantul părții vătămate, cu casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit căreia Andrieș N. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere pe un termen de 2 ani și cu încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate S.A. „Baza de Transport Auto 36” suma de 20000 lei cu titlul de cheltuieli judiciare, a respectat prevederile legale, adoptînd o soluție corectă și întemeiată.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra acestei concluzii reieșind din următoarele considerente.

În primul rînd, relevant este de menționat că la această etapă a procedurilor instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decît cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, or aceasta fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond și de apel. Deci, Colegiul penal lărgit nu va examina criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci va verifica, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de fond și cea de apel, corectitudinea condamnării inculpatului de cele imputate prin rechizitoriu.

Totodată, în același context, se remarcă că în cadrul procesului penal aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cît și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Termenul „*convingere intimă*” exprimă atitudinea imparțială, independentă, fără prejudecăți față de o probă sau alta. Adică, judecătorul este independent la aprecierea probelor, nefiind legat de opiniile altor persoane sau instanțe. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora, iar toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării.

Raportînd cele expuse supra la verificarea și aprecierea probelor efectuată de instanța de apel, Colegiul penal lărgit evidențiază că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia

despre vinovăția inculpatului de cele imputate prin rechizitoriu și just a apreciat probatoriu acumulat.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal lărgit verificând materialele dosarului, specifică că judecând apelurile instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție corectă de casare a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit căreia Andrieș N. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale echivalentul a 20 000 lei în bugetul statului, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de conducere pe un termen de 2 ani. De asemenea, corect s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate S.A. „Baza de Transport Auto 36” suma de 20 000 lei cu titlul de cheltuieli judiciare.

Or, soluția instanței de apel este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că inculpatul a săvîrșit infracțiunea de însușire a bunurilor altei persoane în circumstanțele descrise în rechizitoriu.

De altfel, corect instanța de apel a pus la baza condamnării lui Andrieș N. următoarele probe:

- declarațiile reprezentanților legali ai părții vătămate Trubnic T., Gorban Eu., Rotaru P., Blajan E., Enachi V., Ceban M.;

- declarațiile martorilor: Belciug P., Lupu A., Cazacenco A., Muntean X., Gudima L.;

- procesul-verbal și hotărîrea conducerii întreprinderii SA „BTA-36” din 18.01.2001;

- ordinul 34 „a” din 28.07.2003 semnat de Andrieș N.;

- dispozițiile de încasare a plății în numerar pentru serviciile notariale, (15 la număr cîte 36 lei fiecare, suma totală fiind 540 lei);

- ordinul de plată nr.104 din 23.03.2001, prin care s-a confirmat faptul că a fost luată din casa SA „BTA – 36” suma de 3810,33 lei, ce se confirmă și prin registrul de casă, banii au fost plătiți totalmente pentru prima tranzacție a acțiunilor, adică:

- a) procurarea a 4454 acțiuni la preț de 0,80 bani acțiunea - 3563,20 lei;

- b) impozit în buget - 31,13 lei (confirmă bonul de plată de la SRL „Grupa Financiară” din 22.03.2001, plătitor indicat SA „BTA – 36”);

- c) pentru 6 procuri cîte 36 lei, în total 216 lei;

- dispoziția de plată bancară (confirmată prin ștampila băncii) nr. 95 din 10.04.2001, prin care s-a confirmat transferul sumei de 3500 lei pentru serviciile brokerului S.A. „Oldex” conform contractului nr. /KT 02/04 din 02.04.2001;

- transferurile bancare notarului Belciug P. a sumei totale de 1778,40 lei, care au fost făcute prin dispozițiile de plată:

- 1) nr. 113 din 25.04 2001 - 288 lei, pentru 8 procuri cîte 36 lei fiecare;

- 2) nr. 142 din 18.05.2001 - 720 lei, pentru 20 procuri;

- 3) nr. 182 din 27.06.2001 - 360 lei, pentru 10 procuri;

4) nr. 196 din 02.07.2001 - 144 lei, pentru 4 procuri;

5) nr. 202 din 04.07.2001 - 72 lei, pentru 2 procuri.

6) nr. 143 din 21.05.2001 - 194,40 lei pentru aprobarea contractului.

- ordinul nr. 40 din 15 august 2001, semnat de directorul S.A. „BTA – 36” Andrieș N., prin care sînt achitați cu cîte 150 lei cet. Trubnic T., Rotam P. și Gudima L.;

- ordinele de plată (14 la număr), semnate de Andrieș N. pentru procurarea acțiunilor;

- raportul de expertiză grafoscopică nr. 12/3134 din 2.11.2009, prin care s-a constatat faptul că semnătura în ordinul nr.34 (a) din 28.07.2003, îi aparține inculpatului Andrieș N.

Așadar, instanța de recurs reiterează că chestiunea de apreciere a probelor și temeinicia faptelor dovedite de ele, nu este obiect de cercetare la etapa judecării recursului. Or, pentru a constitui temei de casare eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decît cea pe care materialul probator o susține.

În cauza deferită judecării, o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

În continuare, cu privire la alegațiile recurentului precum că divergențele apărute între el și S.A. „BTA-36” sunt niște relații civile și nicidecum nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 191 Cod penal, Colegiul penal lărgit pentru a da răspuns la acestea, și anume în partea ce ține de delimitarea infracțiunii incriminate inculpatului de un litigiu civil, ține să specifice despre statuările doctrinare și jurisprudențiale în materie.

Astfel, la delimitarea nominalizată trebuie de luat în considerare că temeiul aplicării răspunderii penale în baza art. 191 Cod penal, apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile. Sub incidența legii penale intră doar acele încălcări care demonstrează rea-voință și fraudă din partea făptuitorului. Delapidarea averii străine constă în însușirea, folosirea sau transmiterea de către făptuitor, în interesul său sau pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona sau a le administra.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 191 Cod penal se caracterizează, în primul rînd, prin vinovăție sub formă de intenție directă. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special – de cupiditate. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată conform art. 191 Cod penal doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în posesie asupra acestor bunuri, urmărea scopul de delapidare a averii străine și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Temeiul aplicării răspunderii potrivit art. 191 Cod penal apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile. Normele de drept civil se aplică în cazul concurenței lor cu art. 191 Cod penal, dacă:

- există posibilitatea restabilirii valorii lezate prin infracțiune pe calea acțiunilor benevole ale subiectului care a lezat valoarea, ori pe calea acțiunii civile;

- fapta a fost săvârșită în condițiile unui risc întemeiat.

La fel, urmează a fi evidențiat și faptul că, sub incidența art. 191 Cod penal trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință sau fraudă din partea făptuitorului. În cazul faptei incriminate de art. 191 Cod penal, situația-premiză de încredințare în condiții de legalitate a bunurilor, care constituie obiectul material al infracțiunii, către subiectul delapidării averii străine, formează particularitatea determinantă a acestei fapte infracționale. Această particularitate presupune că subiectul special al infracțiunii de delapidare a averii străine poate trece în folosul său doar bunurile care i-au fost date în grijă.

Așadar, în afară de aceste calități, comune pentru obiectele materiale ale tuturor infracțiunilor săvârșite prin sustragere, există o calitate specială care este caracteristica numai pentru obiectul material al delapidării averii străine, și anume bunurile trebuie să fie încredințate de către o altă persoană în administrarea făptuitorului.

Subiectul infracțiunii de delapidare a averii străine trebuie să aibă calitatea specială de administrator. În sensul art. 191 Cod penal „*a administra*” înseamnă: a avea dreptul de a da dispoziții cu privire la primirea, păstrarea sau eliberarea de bunuri; a veni în contact direct și material cu bunurile altei persoane, datorită atribuțiilor administratorului, legate de primirea, păstrarea sau eliberarea bunurilor.

La caz, s-a constatat cu certitudine că, Andrieș N. deținând funcția de director al S.A. „Baza de Transport Auto 36” din or. Căușeni, conform ordinului nr. 52 din 30.08.1974, la 18 ianuarie 2001 a primit acordul consiliului întreprinderii, conform procesului-verbal nr.1 din aceeași dată, de a procura pe numele său 36906 acțiuni ale întreprinderii la prețul 0,80 lei fiecare, în total cu suma de 29524,80 lei pentru ca ulterior să le distribuie muncitorilor instituției. Toate tranzacțiile pentru procurarea acțiunilor au fost efectuate prin intermediul S.A. „Bursa de Valori a Moldovei” de către S.A. „Oldex” și SRL „Grupa financiară” în numele lui Andrieș N., iar suma de bani necesară pentru efectuarea acestor operațiuni a fost transferată de pe contul S.A. „Baza de Transport Auto 36”. Potrivit pct. 1.1 al procesului-verbal nr.3 din 15.08.2003, consiliul întreprinderii a stabilit consecutivitatea distribuirii acțiunilor procurate pe numele lui Andrieș N. muncitorilor întreprinderii și restituirea banilor întreprinderii, însă Andrieș N. nu a executat această prevedere, fapt prin ce a însușit ilegal 36906 acțiuni, în sumă totală de 29524,80 lei, astfel cauzându-i părții vătămate S.A. „Baza de Transport Auto 36” daune materiale în proporții considerabile.

Or, reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal lărgit susține integral argumentele instanței ierarhic inferioare în vederea respingerii poziției părții apărării precum că, la caz, sunt prezente niște relații civile între inculpat și partea vătămată S.A. „BTA-36”, iar Andrieș N. nu a avut calitatea de administrator, specificându-se că: „ *încredințarea acțiunilor procurate în administrarea lui Andrieș N. a fost un act cu semnificație juridică, de manifestare a voinței persoanei, și a creat în sarcina lui Andrieș N. dreptul de a deține bunurile respective, precum și atribuția de a le administra, atât în baza deciziilor adoptate, cât și prin vizele aplicate de ultimul pe ordinele emise în cadrul întreprinderii „BTA- 36” lui Andrieș N. îi revenea răspunderea pentru respectarea regimului de utilizare a bunurilor încredințate, precum și pentru asigurarea integrității lor....*”

Referitor la latura obiectivă se constată, că au fost stabilite toate elementele privind:

- 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de însușire ilegală, adică de sustragere;*
- 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv;*
- 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.*

În concluzie, se reține că probele prezentate conțin o dovadă convingătoare despre săvârșirea faptei încriminate, de către Andrieș N.”

Cu privire la cele invocate de recurent privitor la necesitatea menținerii soluției instanței de fond, or, la caz, în privința sa urmează a fi încetat procesul penal din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspunderea penală, Colegiul penal lărgit consideră poziția respectivă nefondată și expune următoarele considerente.

În opinia instanței de recurs, soluția adoptată de Judecătoria Căușeni prin care s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Andrieș N. învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală, este incorectă, iar instanța eronat a aplicat prevederile legii penale și procesual penale incidente cauzei.

Astfel, corect a fost statuat de instanța de apel că, prin ordonanța din 13.10.2009, Andrieș N. a fost recunoscut în calitate de bănuț, or anume acest act procedural urmează să fie apreciat ca document ce determină calitatea de bănuț. (f.d.238, Vol. I).

Ulterior, prin ordonanța procurorului din procuratura r-lui Căușeni din 04 noiembrie 2010, s-a dispus încetarea urmăririi penale în cauza penală în privința lui Andrieș N., din motivul lipsei faptei infracțiunii, iar la 13 decembrie 2010 aceasta a fost anulată prin ordonanța prim-adjunctului Procurorului General, Pântea A., cu reluarea urmăririi penale și expedierea cauzei penale la Procuratura r-lui Căușeni pentru organizarea efectuării și conducerii urmăririi penale. (f.d. 211-2012, Vol. II).

În timpul urmăririi penale, art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală (exclus prin Legea nr. 62 din 01.04.2011, în vigoare din 20.04.2011), prevedea, că, *„dacă pînă la expirarea termenilor indicate în alin. (2), nu s-a dispus scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau punerea sub urmărire, calitatea de bănuț încetează de drept, încetarea de drept a calității de bănuț în legătură cu expirarea termenilor indicate în alin. (2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt.”*

Prin urmare, relevant este de menționat în acest context că, prin Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 63 alin. (6) din Codul de procedură penală, (Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010), a fost declarat drept neconstituțional alin. (6) al art. 63 din Codul de procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 28 alin. (2) al Legii cu privire la Curtea Constituțională *„Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărîrii respective a Curții Constituționale”*.

Conform art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Astfel, se constată că acțiunile procesuale enunțate de către instanța de fond, au avut loc în perioada de pînă la 23 noiembrie 2010, moment cînd au fost efectuate modificările la alin. (6) art. 63 Cod de procedură penală.

Din atare circumstanțe, sunt vădit neîntemeiate mențiunile instanței de fond privind nerespectarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuït a cet. Andrieș N., ce ar exclude atragerea lui la răspunderea penală, deoarece legea procesual-penală nu are efect ultraactiv.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit reiterează că printre garanțiile unui proces echitabil, reglementat de art. 6 din Convenția Europeană, se enumeră și faptul că orice persoană trebuie să fie judecată în mod echitabil de un tribunal independent și imparțial, ceea ce a fost realizat și în prezenta cauză, fiind respectate drepturile inculpatului garantate atît de Constituția Republicii Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cît și de Codul de procedură penală.

Față de cele ce preced, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză, nu se constată admiterea erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, la etapa judecării apelurilor.

În consecință, Colegiul penal lărgit menționează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărîre legală și întemeiată, astfel că nu există temei pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat de inculpat.

9. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de inculpatul Andrieș Nicolae Afanasie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2015, în propria cauză penală, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 22 decembrie 2015.

Președinte	URSACHE Petru
Judecător	NICOLAEV Ghenadie
Judecător	TOMA Nadejda
Judecător	TIMOFTI Vladimir
Judecător	MORARU Petru